

บทที่ 1

บทนำ

การเลี้ยงโคนมในประเทศไทยมีทั้งลักษณะการเลี้ยงเพื่อเป็นอาชีพหลัก หรือเลี้ยงเป็นอาชีพเสริมร่วมกับการทำสวนและทำไร่ ดังนั้นการเพิ่มรายได้จากการให้ผลผลิตหรือการลดต้นทุนการผลิตลงย่อมส่งผลโดยตรงต่อผลกำไรที่จะเกิดขึ้นอันเป็นเป้าหมายที่ เกษตรกรทุกคนต้องการ ดังนั้นการปรับปรุงพันธุ์โคนมของประเทศไทยส่วนใหญ่ จึงมักจะเน้นการปรับปรุงพันธุกรรมของลักษณะ การให้ผลผลิตเป็นอันดับแรก แต่ลักษณะ ความสมบูรณ์พันธุ์ ก็เป็นอีกลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะมีอิทธิพลต่อการให้ผลผลิตด้วยเช่นกัน ซึ่งอาจถือได้ว่าลักษณะความสมบูรณ์พันธุ์มีความสำคัญเป็นอันดับที่สอง รองจากลักษณะการให้ผลผลิตน้ำนม(Philipsson, 1981) ซึ่งปัญหาด้านความสมบูรณ์พันธุ์ต่ำในฝูงโคนม ยังส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจ ได้แก่ เพิ่มจำนวนครั้งของการผสมและเพิ่มต้นทุนค่ารักษาพยาบาล ลดปริมาณน้ำนมเนื่องจากจำนวนวันให้นมของช่วงชีวิตลดลงลดระยะของการให้นม ลดปริมาณผลผลิตเนื่อง จากการไม่ให้ลูก และเพิ่มอัตราการคัตทิ้ง เป็นต้น (Hodel *et al.*, 1995) ดังนั้นผลกระทบต่อปัญหาด้านความสมบูรณ์พันธุ์นับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผลกำไรที่จะเกิดขึ้น (วิชัยและคณะ, 2548 ก) สำหรับเกษตรกรไทยแล้วปัญหาผสมติดยากเป็นปัญหาสำคัญอันดับแรกที่เกษตรกรกล่าวถึงมากและเป็นสาเหตุของการคัดโคออกจากฝูงโดยปัญหาผสมติดยากจะขึ้นกับปัจจัยหลายประการ เช่นฤดูกาล อากาศร้อนชื้น ล้วนมีอิทธิพลต่อสุขภาพและการผสมติดอย่างชัดเจน ซึ่งการให้น้ำนมจะทำให้แม่โคคลอดลูก ดังนั้นหากแม่โคผสมไม่ติด ไม่มีการตั้งท้องและคลอด ลูก แม่โคก็จะไม่ให้น้ำนม (วิชัยและคณะ , 2548 ข) ดังนั้นลักษณะ จำนวนครั้งการผสมติด จึงเป็นลักษณะความสมบูรณ์พันธุ์ที่มีความสำคัญมากลักษณะหนึ่ง หากมีการผสมติดและลดจำนวนครั้งในการผสมติดให้น้อยลง นอกจากจะเป็นการลดต้นทุนทำให้เกษตรกรจะสูญเสียรายได้ให้น้อยลง แล้ว ยังเป็นการเพิ่มรายได้จากปริมาณน้ำนมที่จะได้รับอีกด้วย(สุณิรัตน์, 2547)

จากการศึกษาของขวัญชาย (2547) ในเขตภาคเหนือค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งการผสมติดเท่ากับ 1.45 ครั้ง และที่ระดับสายเลือด โฮลสไตน์ไม่เกินร้อยละ 50 มีจำนวนครั้งการผสมติดเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 1.25 ครั้งโดยโคนมในประเทศไทยมีจำนวนครั้งการผสมติดอยู่ที่ 2.6 ครั้ง (สุณิรัตน์2546)

ทั้งนี้ค่าที่แตกต่างกันอาจมาจากปัจจัยหลายอย่างทั้งสภาพแวดล้อมและการจัดการ ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจำนวนครั้งการผสมติดและค่าพารามิเตอร์ทางพันธุกรรม จึงเป็นแนวทางที่สำคัญในการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มสมรรถภาพการผลิตเพื่อผลกำไรของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม อีกทั้งยังช่วยในการคัดเลือกโคนมเพื่อปรับปรุงลักษณะความสมบูรณ์พันธุ์ให้ดีขึ้นและตรงกับความต้องการของเกษตรกร

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อวิเคราะห์ค่าพารามิเตอร์ทางพันธุกรรมของจำนวนครั้งการผสมติด ของโคนมลูกผสม อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนครั้งการผสมติดและค่าที่เหมาะสมเพื่อลักษณะสมรรถภาพความสมบูรณ์พันธุ์ของ โคนมลูกผสม อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

1.2 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

1. สามารถประมาณค่าพารามิเตอร์ทางพันธุกรรมเพื่อประโยชน์ในการใช้พัฒนาและปรับปรุงพันธุ์โคนม
2. ทราบถึงอิทธิพลของปัจจัยคงที่ที่มีผลต่อจำนวนครั้งการผสม เพื่อใช้พัฒนาวิธีการจัดการในฟาร์มโคนมที่เหมาะสม
3. ทราบข้อมูลและสภาพปัจจุบันของการเลี้ยง โคนมในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่
4. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพันธุ์โคนม